

troum svečani doček po odбору c. i. kr. vojničke harmonije učtivo za svečanost ustupjene. 2.) 6 sati jutrom c. i. kr. harmonija običi će gradom sviraču vesle koračnice, kod pod c. kr. katarskim poglavarstvom odigrati će carevku. 3.) 9 sati jutrom svečani primatik u svečano okićenom gradskom perivoju gospe pokrivotela za sviranje carevke, zatim svečana sv. misa na otvorenom polju uz sudjelovanje c. i. kr. vojne harmonije, a poslije sv. mise blagoslov uz molitvu i proslov palim junacima god. 1866. i onim, koji dadoše svoju krv u ovom svjetskom ratu na obranu naše mile domovine. 4.) 3 sata popodne javna tombola u gradskom perivoju uz sudjelovanje c. kr. vojničke harmonije, zatim koncert uz otvorenje 12 šatora za pivo, vino, mrzla jela, slatkiše, voće, cvijeće, šaljive igre, šaljiva pošta, utrika u vrecama i slično. 5.) 8 sati na večer oprosti c. kr. vojničkom harmonijom na odmaku u Parku. Grad Pazin i gradski perivoj bit će svečano okićeni.

Razne vijesti.

Venezelos kandidat u Ateni. Prema vijestima iz Milana ponudjena je Venezelos kandidatura u Ateni, koju je on navodno i prihvatio.

Postansko-štedionički promet s Crnom Gorom. Iz Beča se javlja: iz Beča se izvješćeno bilo javljeno, da je postalo vojni zapovjedništvo u sporazumu s postansko-štedioničkim uređama uvelo jednokratni promet u okupacijom dijela Poljske i Srbije. Sada se ova uredba proširuje i na crnogorsko okupaciono područje, jer su etapni postanski uredi na Cetinju, Kolašinu, Nikšiću, Peji, Pljevljama, Podgorici i u Starom Baru ovlašteni, da od 1. srpnja počnu primati uplate uz polugovne listove postarskih štedionika. Tako će se sada i u Crnoj Gori omogućiti privatnim osobama, da vlasnicima postansko-štedioničkih računa podmiruju uplate na najudobniji način, pomoću polugovnih listova.

Proročica Madama de Thebes o trajanju rata. Poznata francuska proročica madama de Thebes izjavila je pariškom dopisniku „Berlinske Tidende“ o trajanju, odnosno svršetku rata, sljedeće: „Njemačka, od svoje otvorila oči i dala mi dobru nauku u vojničkom pogledu: Uvijek će biti rata! Nema dvojbe, da je lijepo samjartilo o miru, propovijedajući razoranje. Ali to su samo utopijski i neki ljudi. Uva muskaraca na svijetu, jedan žena i jedan pedaj zemlje — dotle će uvijek biti borbe! A to vrijedi i za čitave narode. Ratovi ne će nigda prestati, jer oni spadaju u red na svijetu. Ovaj će rat uputiti i male narode da moraju biti uvijek spremni na borbu i na obranu, inače vat razdere janje. Ja sam prorekla, da će rat još ove godine svršiti i tvrdim to nadalje unatoč svih protivnih naraza. Rat će svršiti prije Novog ljeta, ito u Casu kad ćemo se miru najprije odrediti i kad će svijet biti na to najmanje pripravan. Do ponovne zimske vojne ne će doći. I opet Vam kažem, da će posve mali, neznaći i gotovo nesvatljiviji događaji završiti rat. Zrcne pjeska — i svi će topovi i puške s obje strane fronte zaustajeti. Sudbina je već uhvatila za zaponac puške.“

Žrtve plamena. U Schillerdorfu kod Breslave dogodila se je ovih dana velika nesreća. Kopač Olscher otrovao je, navodno u nastupu ludila, četvero svoje djece, a zatim je zapalio kuću u kojoj je sve petero izgorilo.

Grčka posada u Makedoniji. Akoprem je Grčka dobila od antante nalog, da mora provesti sveopću demobilizaciju, javljaju sada iz

Zeneve, da je antanta naknadno naložila Grčkoj, da ostavi u Makedoniji laku posadu, koja će pobiti eventualno prijateljske savjete sa strane antante, kad bi Bugari kušali prodirati prema Kavali. Venezelos je navodno prijedlog podupro.

Kupujte samo kod onih tvrtka koje oglašuju i preporučuju se u „HRVATSKOM LISTU“

„HRVATSKI LIST“ može se kupiti u Vodnjansku kod prodaje duhana De-teto već rano ujutro.

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročadi pod najvišim pokroviteljstvom Njegovog ces. i. kralj. APOSTOLSKOG VELIČANSTVA.

RATNO OSIGURANJE!

Oglas i razjašnjenje!

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad čitave oboruzane sile čiti ovih potrebu, da upozori sve krugove i siojeve počasnstva na izvanrednu šhodnost i na gospodarstveno značenje ratnog osiguranja, žurno preporučujući, da se takovo osiguranje sklopi.

Ratnim osiguranjem osigurava se život vojnika, skupa s ratnom pogibljom za jednu godinu. Ovo osiguranje života vrijedi dakle u potpunom opsegu i tada ako osiguratelj umre u ratu ili ako umre usljed rata. Zadoživljen u ratu, ili usljed bolesti, koje su za spopale u ratu. Postobno ne treba liječničke pregltebe, mogu svoja ili prijatelji kod kuće osigurati vojnika nalazeće se u ratu.

Godinu dana poslije ratnog osiguranja može se — po želji — ratno osigurje promijeniti u redovito osiguranje na život; sirom u redovite osiguranje premije, razliježbene na cijelu dobu osiguranja života.

Izvanredna šhodnost i veliki gospodarstveni značaj takvog ratnog osiguranja jest očit.

Bit će malo njih ostalo kod kuće, kojih osobne i gospodarstvene prilike neće se biti znatno promijenile ili ne će biti ugrožene, ako vojnika zateče smrt na častnom bojišnom polju ili ako umre na posljednjima rana ili bolesti.

Niti državni niti dijela dobrovoljnosti ne mogu u tom slučaju pružiti dostatne pomoći, ako obitelji izgubi iznenađeno hranitelja, reditelji svoj oploj.

Ovaj teški čas promjene u obiteljskom životu, nove urebde za opskrbu žene, djece i roditelja mogu se ipak lakše podnijeti, ako je život pokojnika bio osiguran uspješno sa njegovim stasilem i gospodarstvenim prilikama. Vrijednost osiguranja života pojavlja se pak osobito kod ratnog osiguranja, koje se može još u zadnji čas sklopiti. Svotom od više tisuća ili također samo sto kruna. može se lako kojekakvu gospodarstvenu ranu zacijeliti, uzdržati stare sposobnosti zarade ili ostvariti nove, osigurati odgoj djece, omogućiti malu rentu ili poravnati dugove, koji doduše nebi teretili moža u potpunoj životnoj snazi, ali koji bi možda teško zadlesili poslije. Poznat je pak, kakvo značenje imade osiguravajuća policia za kredit.

Prijemnim ratnim osiguranjem moći će se dakle, u koliko je moguće, osigurati budućnost zaoštali. Srce ratnika na bojištu olakšati će se, a njegovim dragima kod kuće, koji željno čekaju njegov povratak, oduzeti će se teški krč.

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad čiti dakle potrebu, pospejivati sklapanje takvih ratnih osiguranja te izjavljuje, da je — u sporazumu sa c. kr. priv. društvom za osiguranje života Austrijski Phoenix u Beču, koje je jedino među osiguravajućim i u Austriji poslujućim društva sklapa i ratna osiguranja za časnike i vojnike, nalazeći se već u ratu — spravana primati predloge za sklapanje takvih ratnih osiguranja. Za osiguranje stranke poslije se su osobite pogodnosti, pospeshice snižene premije.

Osiguranje vrijedi za slučaj smrti u roku od jedne godine, izuzev samoubojstvo.

Osigurana svota isplati se se potpunoma, ako je osiguranj poginuo, ako poslijeje postoljicima bolesti ili ozleda u ratu, ako za neslane ili ako umre naravno smrću u zarobljeništu ili poslije svog povratka u tijeku jednogodišnje osiguranve dobe. Ovo razširenje osiguranja obuhvata dakle također sigurnost protiv kakve pogibilji unesenih kužnih bolesti i u prvim mjesecima iz svrsenog rata.

Jednokrata premiju za vojnike po zvanju i za one, koji su po zakonu obvezani na vojničku dužnost u tijeku dvanaestgodišnje vojničke dužnosti u pričuvi, iznosi 7% osiguranve svote, za pučke ustasne svote dobe i svake kategorije, dokle također i za sve one, koji su tijekom rata na podložni pregltebe otisli u vojničku službu, samo 4½% osiguranve svote.

Suprotna pučkog ustasne, koji se nalazi u vojsci, plati se ako ne, pr. sklopi osiguranje za K 2000 jednokratnu premiju K 90—.

Pomoćna zaklada za udove i sirote priznaje suviše pogodnost onim rodbinama, koji uživaju državnu pripomoć za prehranu, da mogu placati premije u obrocima; kao polog ove isplate u obrocima predati će se državna pripomoć za prehranu.

Konačno, koje se osiguranje promjeni u obično osiguranje života, može se lako polovicu premije za ratno osiguranje uručnati u redovite premije za osiguranje života i tada, ako osiguranja života ne sklopi osiguratelj vojnik, već kakva njegova svota.

Širovan ratnog osiguranja i dovođenjem pogodnostima želimo, koliko je moguće, podupirati samopomoć u ratnoj opskrbu, koja se mora na svaki način pospejivati. Istodobno pak želimo, da bi se upotrijebile ova prilika za kasniju promjenu ovih ratnih osiguranja u redovita osiguranja života, e da se time uzgajno upliva na žiteljstvo i da se pospješji gospodarstveno tako potrebilo širenje osiguranja života.

C. kr. austrijska zaklada za udovice i siročad pozivlje dakle žurno sve, koji su zavni u ratnu službu, i svoje onih vojnika, koji su već u ratu, da se posluže pruzenom mogućnošću ovog shodnog osiguranja.

C. kr. austrijska zaklada za udovice i siročad molli dalje sve poslodavce, da se kod ove tili korisne urebde sjete i skrbi za obitelj svojih namještanika ili radnika, koji su u ratu.

Svako razjasnjenje daje se rado besplatno. Priložen su opeti uvjeti, po kojima se sklapanje osiguranja.

Neka nitko ne kasni podložiti osiguranje što prije moguće. Obracne zalo šalj se zajedno s uvjetima za osiguranje. Krom polita na ložan naslov, ako ga se ne dobije kod općinskog uređa doležnoga mjesta.

Sklapanje osiguranje vrijedi, kad je premija placena, od dana kad je bilo predloženo. Ako bi slučaj bio, da se vojnik nedjotno razlodi ili da bude ranjav, ipak je osiguran.

Do sada 165.000 osiguranih; 165.000.000 osigurane svote; cck 3 i pol milijuna isplanih udovicama i siročadi.

Prijave primaju svi c. kr. poroznici i c. kr. postanski uredi.

Preddojednik:

MAKSO grof WICKENBURG

ministar iz sl.

Utisci jednog neutralca o današnjoj Srbiji.)

Od majora du Bois (Bern).

Carigrad, 1. juna 1916.

Opšte je mišljenje, da su neutralci bolje obavješteni ne samo, nego već u ratu, jer mogu, čitajući novine svijeta naroda, da imaju određeno mišljenje. Ali, na žalost, oni neutralci, koji čitaju inozemne novine, biraju prijev sve lekturu, koja odgovara njihovim osjećajima; druge pak novine i ne čitaju. No znatan broj novina neutralnih zemalja, neutralan je samo po imenu; one su primjerno prišle jednoj ili drugoj strani zaraćenih država. Njihovi im čitaoci slijeduju, te se malo po malo stvaraju mišljenja stranica po osjećaju, a ne po razumu i po stvarnosti.

I Svačarska nije iznamlka ovoj sklonosti, koja, što traje rat, sve više uzima maha; s toga se ne treba čuditi, ako su članci njenih listova prema jednoj od zaraćenih grupa ponekad pristrani i nepravedni.

Često se čitaju pretjerani i neobični izvještaji o Srbiji, o uzasnoj gladi, koja tamo vlada, o očajnom položaju srpskog naroda, koga agnjevavaju austro-ugarske vojske vlasti. Posljedica je toga, da Svačarac, koji dolazi u Srbiju, očekuje da će tamo vidjeti vrlo neobične stvari. No, srećom, stvarnost je sasvim drugačija.

Prije svega, da bi mogli tačno suditi o sadašnjem stanju u Srbiji, moramo imati jasna pojma o njenom položaju u momentu poraza.

Srbija, u kojoj se poglavito bave zemljoradnjom, koja je na primitivnom stupnju kulture, u kojoj je naravno vrlo nezrepla, ne može se uporediti sa drugim zemljama, na primjer sa Svačarskom, koja je prava sprotosna Srbiji, pošto

je industrijska zemlja sa naprednom civilizacijom, gdje nepismenih i nema i u kojoj javno mnjenje igra veliki ulogu. Mora se imati na umu i opšta, snažna kriza, koja je vladala u Srbiji u momentu njenog poraza; ona je oslabljeno i trogodišnjim ratovima, usljed kojih su skoro svi sposobni ljudi bili pod oružjem; oni su ratovi smanjili sva materijalna sredstva; onimogućili normalni poljoprivredni rad; osim toga vladala je u zemlji užasna epidemija, tako da je cijeli nacionalni život deorganizovan. Treba još dodati, da je cijela zemlja bila pozornicom krvavih vojnih operacija. Ona je imala dvostruko da pati od rata, prvo povlačenjem srpske vojske, pa zatim nastupanjem carske i kraljevske vojske. Potrebno je, da sve ove čjevnice imamo pred sobom, da bi mogli stvoriti o njima sliku, kakva može biti sadašnja Srbija. Tako ćemo moći shvatiti veličinu zadatka, pred kojim se našla vojna gubernija u momentu njenog ostanovljenja.

Može se reći, da ničega bilo nije, sve je trebalo stvoriti i to pod većom teškim okolnostima, u momentu kada je i sama Austro-Ugarska morala da sa najvećom energijom upotrebi svu snagu naroda, da bi svoj opstanak branila protivu neprijatelja, koji su jednovremeno udarali sa svih strana.

Zadatki, koji je vojna gubernija za ne punih šest mjeseci izvršila, prevazila je, što bi se lole moglo očekivati i potvrđuju nevjerojatni rad i predanost svih njenih organa; neverovatnost je iznijeti njene pojedinosti.

Kad noću stignemo u Beograd, u prvi naš To dokazuje, da je postojie žke kopl upskade otpložen život. Danju se ovaj prvi utisak pojačava; kad vidimo zaostale ostatke bombardovanja — ove vjedoke drame — možemo suditi, koliko je rada trebalo, da bi se gradu povratio život; počevši od kloaka da kanalizacije voda, opravljanja razrivene kaldrme i jako oštećenih kuća. Jednom riječju vidi se, koliko je trebalo truda, da se sve opet dovede u red — sve do tramvajja, koji su uvijek puni putnika — sve su to dokazi, da je život opet otpložen.

Pri svemu tom je ovdje u pitanju stvarnjosno lak rad, materijalni rad obnavljanja, međutim još

većma iznenadjuje nova organizacija svih upravnih grana. Treba se diviti predviđanju, točnom usjuranju o svim pojednostinama, a na prvi pogled otkaj, kojim se uprava služu, da ne bi povrjedila interesanija stanovništva.

Otišao bih svuviše daleko, kad bih više naveo, što se čini za materijalno i moralno dobro stanovništva; stoga ću nabrojiti samo nekoliko stvari, koje su me naročito iznenadile.

Na prvo mjesto dolaze škole, kako u gradu tako i u selu; one čine najbolji utisak i na one, koji su navikli da vide samo najbolje organizovane školske uprave. Čistoća učionica i drška zadrživlje i dostojna je najkulturnijeg naroda; dobro raspoloženje učenika, koji veoma pažljivo prate nastavu, dokazuje, da su njihovi učitelji uveli u gradova dječiju ljubav, i da im uliju povjerenje, ma da su ona u početku bila malo plašljiva. Ovakvo dobro uređene škole su bez sumnje jak faktor za poboljšanje moralne situacije cijeloga stanovništva.

Kad se putuje kroz plodnu Srbiju, čovjek se mora čuditi kad vidi, kakve se zastarije zemljoradničrke pravce upotrebljavaju u poljoprivredi; poboljšanjem ovih kulturnih sredstava znatno će se podići bogatstvo zemlje. Ovakj cilj će se sigurno postići praktičnim poljoprivrednim školama, koje je vojna gubernija osnovala u svakom okrugu. Jedna ovakva škola, koju sam posjetio, ma da je bila tek u začetku svoga uređenja, pokazuje, da će se vodilo računa o stanju zemlje i njenim potrebama.

Teorija je svvedena na migipum, bitni dio pripada praktici. Škola će obrazovati mlade ljude, koji će, izučivši u najrozičnije zanate, naročito poljoprivrednu, mogudi doprinjeti razviku zemlje, i u isto vrijeme njima se omogućava zadovoljenje ličnih potreba.

Onaj, koji dodje u Srbiju, osjeti izvestan strah, kad misli na sve epidemije, koje su zemlji donijele već toliko mnogo nevolja. Ali se gotovo danih kad utvrdi, da stanje nije više isto, od kada je sanitet glavne gubernije preduzeo energične mjere; u ostalom i statistički brojevi ovdje osjećaju sigurnost i pouzdanje, koji je sve siojevo obuzeo. Vojna gubernija je upotrijebila svu svoju

snagu, da bi se tačno sprovela mjere higijene čistoće.

Dalje se moramo diviti odličnom uređenju ustanove za izdavanje pomoći, koja ima — u sbezirom na sadašnje teško materijalno stanje — vrlo liki djelokrug. Razdavanje veliki količina hranjevoljnih u Beogradu, ustanovljavanje stanicu za dijeljenje životnih namirnica u najudaljenijim krajevima zemlje, omogućuju su, da se zemlja spas od gladi, da sateška iduću zvetu i da podigne, potpuno obnovo ekonomski život njen. Ovim predviđim mjerama treba zahvaliti, što se na ulicima Beograda malo da osjetiti i što je vrlo rijetki vidjeti prosjaka. Isti utisak se dobija na selu, gdje se, zahvaljujući staranju vlada, najveći dio obradnjene površine iznajmljuje za stanica, da se dobije prihod, što je mnogo bolja no što se to obično na stranpredstavljaj; veći dio trgovina je opet otvoreno trgovina je opet otpočela, šta više, trgovci rade stoje u vezi sa vojnicima.

Naravno, svuviše je rano, da bi se moglo kazati, da postoje opšti prijateljske i stalne ve između građanstva i vojske, no u koliko se mo vidjeti, ovaj je odnos, i ako još uzdržljiv, gdi veoma korektan, nikakav znak jeklosti ne može opaziti kod stanovništva, u svakom slučaju vladna potpuna javna bezbjednost i mir. Izgleda, da policija nema često povoda da posreduje. To lijep uspjeh, kakvo pomislimo, da je prije osam mjeseci u Beogradu vladala druga vladavina.

Prije no što zavrim, izreči ću još želju, da će broja što je omogućeno meni, omogućiti i što ve do kraju drugih osoba, da dodju u Beograd, i da ovdje, o dojni budu došli na osnovu lične posmatranja, najbolji su odgovor na nepravedne kritike od strane onih ljudi, koji imaju intered širenja ovakvih glava.

„Hrvatski List“ može se dobiti u prodavačnici Dinka Siročiću Buzetu.

Sećate se siročadi za domovinu poginulih vojnika!